Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FSV UCM
Kód predmetu	UPVVS/ESPO/DoD/105/25
Názov predmetu	Dizertačná skúška
Počet kreditov	20

Podmienky na absolvovanie predmetu

Podmienky pripustenia k štátnej skúške určuje Smernica o náležitostiach záverečných prác, ich bibliografickej registrácii, uchovávaní a sprístupňovaní na UCM (2023).
Doktorand je povinný podať spolu s prihláškou na dizertačnú skúšku aj písomnú prácu, vypracovanú k dizertačnej skúške.
Dizertačná skúška pozostáva z časti, ktorú tvorí rozprava o písomnej práci k dizertačnej skúške a z časti, v ktorej má doktorand preukázať teoretické vedomosti v určených predmetoch dizertačnej skúšky. Skúšky z jednotlivých predmetov môže doktorand absolvovať aj v priebehu študijnej časti doktorandského štúdia pred rozpravou o písomnej práci k dizertačnej skúške na návrh školiteľa po súhlase predsedu OK. Skúška sa v takomto prípade koná pred komisiou za účasti vyučujúceho predmetu, školiteľa (v odôvodnených prípadoch ním poverenej osoby) a ďalších dvoch členov bez prítomnosti oponenta.
Absolvovanie jednotlivých predmetov sa hodnotí známkou, pričom hodnotenie sa uskutočňuje podľa klasifikačnej stupnice tvorenej šiestimi klasifikačnými stupňami. Spravidla známku predseda komisie zapíše bez zbytočného odkladu do protokolu o skúške, do výkazu o štúdiu a do elektronického informačného systému UCM AIS. Absolvovanie jednotlivých predmetov môže byť hodnotené aj prospel - neprospel.

Výsledky vzdelávania

Študent pri dizertačnej skúške preukáže nadobudnuté vedomosti, zručnosti i kompetencie

Stručná osnova predmetu

Teórie politiky:
1. Od minimalistickej po maximalistickú koncepciu demokracie: hlavní predstavitelia a ich koncepcie
2. Premeny politických systémov v kontexte vývojových trendov (modernizácia, demokratizácia)
3. Súčasné trendy vo vývoji parlamentných režimov v Európe
4. Genéza súčasného konštitucionalizmu
Preferencie a volebné správanie (priestorové modely volebného správania, typológie volebného správania)
6. Súťaživosť a elity (priestorové modely straníckej súťaživosti tzv. incumbency advantage)
7. Volebné systémy a politická súťaživosť
8. Politické strany v 21. storočí: Výzvy a perspektívy prežitia
9. Zostavenie vlády, vládna stabilita a výkonnosť

10. Politické strany a stranícke systémy: vývoj straníckej organizácie a nové formy straníctva
11. Fungovanie a tvorba menšinových vlád
12. Aktuálne otázky komparatívnej politiky
13. Demokracie z pohľadu ideológií: vzťah demokracie k jednotlivým ideológiám
14. Možnosti konsenzuálnej a väčšinovej demokracie na Slovensku
15. Vládne modely a koaličné správanie vlád na Slovensku
16. Medzinárodné vzťahy z pohľadu systémovej kvality demokracie
17. Diskutujte vývoj politík Európske únie v 21. storočí vo vzťahu k predmetu Vašej doktorandskej práce.
18. Porovnajte kompetencie EÚ a členských štátov v oblasti politiky, ktorá ovplyvňuje tému Vašej dizertačnej práce.

Európske štúdiá a politiky
1. Inštitúcie EÚ – štruktúra, mechanizmy a fungovanie v post-Lisabonskom období – základný prehľad štruktúry, mechanizmov a fungovania inštitúcií EÚ. Inštitucionálne dilemy Európy: Aké inštitúcie a akú ústavu pre koľko štátov?
2. Demokratické dilemy Európy: Dilema smerom k demokracii, legitimite a vládnutiu
3. Supranacionálna a intergovernmentálna paradigma vo vývoji EÚ (ES) od Rímskych zmlúv po súčasnosť – interpretácia historických míľnikov v kontextu dvoch hlavných paradigiem.
4. Európska integrácia v teóriách: od federalizmu a funkcionalizmu po sociálny konštruktivizmus a post-modernizmus – prehľad základných teórií európskej integrácie.
5. Problémy európskeho vládnutia: problematika legitimity, demokratického deficitu a iné výzvy – prehľad v aktuálnych výzvach EÚ spojených s jej inštitúciami, debata o budúcnosti EÚ.
6. Občianske dimenzie EÚ: koncepty a modely európskej identity, európske občianstvo a možnosti občianskej participácie na politických procesoch.
7. Formovanie Európskeho volebného a straníckeho systému v historickej perspektíve.
8. Problematika rozširovania EÚ v kontexte jednotlivých rozšírení – špecifiká rozširovania EÚ o jednotlivé štáty a skupiny štátov.
9. Vojenský potenciál EÚ. Spoločná zahraničná a bezpečnostná politika EÚ: vývoj, inštitúcie a nástroje (vrátane obrannej dimenzie) – znalosť vývoja a nastavení Spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky, vrátane historických súvislostí. Inštitucionálny vzťah medzi EÚ a NATO pri realizácii Bezpečnostnej a obrannej
1. politiky v euroatlantickom priestore.
10. Viacúrovňové vládnutie (MLG) a presadzovanie národných a regionálnych záujmov v EÚ – hlavné medzivládne platformy, Výbor regiónov a kontrola princípu subsidiarity, vrátane zapojenia národných parlamentov.
11. Politické líderstvo v EÚ.
6. Geopolitické aspekty zahraničnej politiky EÚ. Vzťahy EÚ a vybraných častí sveta (USA, Rusko, Čína, štáty AKP a ďalšie) – prehľad o súčasnej politickej agende a výzvach vzájomnej spolupráce.
17. EÚ ako aktér v riešení krízy: kríza Eurozóny, migračná kríza, boj proti Covid-19 – prehľad činnosti EÚ pri zvládaní rôznych kríz – budovanie záchranných mechanizmov Eurozóny, migračná a azylová politika EÚ, opatrenia EÚ v boji proti Covid-19.
18. Euroskepticizmus a jeho prejavy: od teórie k praxi (Brexit) – prehľad v rámci

teoretických prístupov k euroskepticizmu, príčiny a jeho praktické prejavy, vrátane znalosti vývoja okolo Brexitu.
19. Prehľad politík EÚ: od budovania spoločného trhu po menovú úniu – znalosť základných charakteristík voľného pohybu tovaru, služieb, osôb a kapitálu, stupňov ekonomickej integrácie a špecifík menovej únie, vrátane problematiky jej výstavby.
20. Prehľad politík EÚ: spoločná poľnohospodárska politika, regionálna politika a politika životného prostredia – orientácia v rámci vývoja hlavných politík EÚ – ciele, nástroje, programové dokumenty, súčasné problémy.
21. Prehľad politík EÚ: dopravná politika, energetická politika a ďalšie politiky EÚ - orientácia vo vývoji hlavných politík EÚ – ciele, nástroje, programové dokumenty, súčasné problémy.

12. Právo v EÚ: nástroje, procesy, inštitúcie a ich vývoj vrátane spolupráce v oblasti vnútra a justície – problematika primárneho a sekundárneho práva, súdny systém, Europol, Eurojust, Európsky zatýkací rozkaz, judicializácia ako nástroj riadenej integrácie? A ďalšie súvisiace témy.
13. Europeizácia v post-lisabonskej dobe: bariéry a maximá jej vplyvu.
14. Výzvy a poučenia z postBerxitového obdobia pre EÚ v oblasti politických vzťahov.
15. Formovanie občianskej spoločnosti EÚ

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Typ predmetu: povinný predmet
Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách):
Metóda štúdia: prezenčná
Forma štúdia: denná

Odporúčaná literatúra

BÖRZEL,T.; RISSE,T. 2017. Fromthe euro to the Schengencrises: European integration theories,[online]. Vol. 25, num.1. ISSN: 1350-1763. Dostupné na internete: <https://www.tandfonline.com/doi/abs /10.1080/13501763.2017.1310281>.
BULMER, S. 2008. Theorizing Europeanization. In: Europeanization: New Research Agendas. London: PalgraveMacmillan, 2008. p.46-57. ISBN 978-0-230-58452-5.
DEHOUSSE, R., 2015. The New Supranationalism. ECPR General Conference.[online]. Montreal, 2015. 27s. Dostupné na internete: <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/281383a5-0285-4417-a613-eed8cd5d36bd.pdf>.
DEUTSCH, K. W. 1953. Nationalism and social communication. Cambridge: MIT Press,1953.355s. ISBN 0-262-04002-6 .
DEUTSCH, K.W.2003. Růst národů. In: Pohledy na národ a nacionalismus. Praha: Slon, 2003.s. 54-70. ISBN 80-86429-20-2.
DRULÁK, P. 2010. Teorie mezinárodních vztahů. 2.vyd. Praha: Portál, 2010. 224 s. ISBN 978-80-7367-721-3.
DRULÁKOVÁ, R.; DRULÁK, P. 2011. Tvorba a analýza zahraniční politiky. Praha:Nakladatelství Oeconomica, 2011. 184 s. ISBN 978-80-245-1815-2.
FIALA, V. a kol., 2011. Prosazování národních zájmů členských zemí EU. Lotyšsko, Litva a Estonsko. Olomouc: Iuridicum Olomouncense, 2011. 191 s. ISBN 978-80-87382-20-2.
FIALA, P.; PITROVÁ, M. 2009. Evropská unie. 2. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. 805 s. 9788073251802.

FIALA, P.; KRUTÍLEK, O.; PITROVÁ, M. 2018. Evropská únie. 3. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2018. 990s. ISBN 978-80-7325-450-6.
FIALA, P.; PITROVÁ, M. 2001. Inštitucionální limity rozšiřování EU. In: Rozširování ES/EÚ.
Brno: Masarykova Univerzita v Brně. s. 164-178. ISBN 80-210-2645-6
FRIIS, L. 2003. EU Enlargement- And thentherewere 28? In: The European Union: How does it Work? New York: Oxford University Press, 2003. s.177-195. ISBN 0-19-924766-8.
GOEBEL, R. 2013. Supranational? Federal? Intergovernmental? The Governmental Structure of the European Union After th eTreaty of Lisbon. In: Columbia Journal of European Law, [online]. 2013. Vol.20. s. 77-142. [cit.2019-10-18]. Dostupné na internete: <https://ir.lawnet.fordham.edu/faculty_scholarship/577/>.
HAAS, E. 1958. The Uniting of Europe: political, social and economical forces, 1950-1957.Stanford: Stanford University Press, 1958. 552 s.
HAAS, E. 1961. International Integration: The European and the Universal process. In:International Organization. 15 (3), 1961. s. 366-392.
HALLER, M.; RESSLER, R. 2006. National and European identity. In: Revue Francaise de Sociologie. vol. 47, č. 4. s. 817-850. ISSN 0035-2969. HEISENBERG, D.; RICHMOND, A. 2011. Supranational institution-building in the
European Union: a comparison of the European Court of Justice and the European Central Bank. In: Journal of European Public Policy. Vol. 9, No.2. s. 201-218. ISSN 1350-1763.
KARAS, V.; KRÁLIK, A. 2012. Právo Európskej únie. 1.vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. 526 s.ISBN 978-80-7179-287-1.
KRATOCHVÍL, P. 2008. Teorie evropské integrace. Praha: Portál, 2008. 224 s. ISBN 978-80-7367-467-0.
RENAN, E. 2003. Co je to národ. In:Pohledy na národ a nacionalismus. Praha: Slon, 2003.s.24-36.ISBN 80-86429-20-2.
ŘÍCHOVÁ, B. 2014. Přehled moderních politologických teorií. 3.vyd. Praha: Portál, 2014.304s. ISBN 978-80-262-0742-9.
ŠIŠKOVÁ, N.; STEHLÍK, V. 2007. Evropské právo- Ústavní základy Evropské unie. Praha:Linde, 2007. 310s. ISBN 978-80-7201-680-8

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský, český,
anglický

Poznámky

Skúšobná komisia na štátnych skúškach v rámci obhajoby hodnotí odpoveď študenta v súlade s obsahom absolvovaného študijného programu a v súlade so Študijným poriadkom UCM (2020). Úspešné absolvovanie uvedeného o stupňa štúdia spočíva v riadnom skončení štúdia a vykonaní štátnej skúšky.